

Telegraful Român.

Apare Marția, Joia și Sămbăta

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. artid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegraful Român», str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Răspunsul Regelui.

La telegrama omagială, trimisă Majestații Sale, Împăratului și Regelui Francisc Iosif I, din partea congresului național-bisericesc al Românilor ortodoxi din Ungaria și Transilvania, a sosit, prin guvernul țării, răspunsul următor:

Ilustrității Sale, Episcopului Ioan I. Papp, president al congresului, în Sibiu. Majestatea Sa împărială și apostolică regală a primit cu vie satisfacție omagiile congresului bisericii greco-orientale române, și aducându-și aminte de credința plină de jertfire de sine față de Rege și patrie, pe care o manifestă Românii din Ungaria, împreună cu ceilalți fii ai patriei, în încercările grele ale actualului război, a binevoit a trimite preagrațios mulțumită cordială congresului pentru exprimarea neclăutei alipiri. Totodată Majestatea Sa imploră binecuvântarea lui Dumnezeu asupra lucrărilor congresului. La ordin preînalt viu a vă încunoștiința despre aceasta pe Ilustritatea Voastră, în legătură cu telegrama mea din 1 August a. c. dată sub numărul 2556, spre luare la cunoștință și comunicare cu congresul.

Tisza.

Agitații sterile.

Lumea e mai liniștită în București și în celelalte orașe din România, decât în cele două săptămâni din urmă. Așa sună informațiile pe care le avem despre cele ce se petrec în regatul român. Și ele consună întru toate cu o notă diplomatică, trimisă acum de curând dela București tuturor reprezentanților României de pe la curțile domnești din Europa, în care notă li se comunică, cumcă România nu are încă intențiunea de să răscască neutralitatea; să liniștească deci străinătatea, căci intrarea României în acțiune nu e de loc iminentă. Și streinătatea se va liniști,

Dacă ceice conduc politica României se gândesc, ca întregirea neamului să o facă cu acele teritorii, cari cândva au făcut parte din principalele române, atunci momentul după care așteaptă a fost sosit mai de mult-ori, e sosit și astăzi, n'au decât să între în acțiune, alături cu puterile centrale. Dacă însă gândul lor merge în altă parte, și așteaptă slăbirea, ori poate chiar învingerea puterilor centrale, pentruca apoi pe noi, cei din Ardeal, să ne onoreze cu vizita și să ne fericească cu dragostea, pot să tot aștepte momentul potrivit, căci n'are să sosească pe seama lor. Cam acelea lucruri le spune și «Moldova»

domnului P. P. Carp în următorul articol, scris de un om cuminte:

Trăim într'o epocă, în care mai toate popoarele europene și în special noi (România) și cele din peninsula balcanică, sunt cuprinse de frigurile realizării idealului național.

Aspirațiunile naționale la micile popoare din orientul european și-au luat o atât de mare desvoltare în domeniul fantaziei, încât s'ar părea, că simțul realității ar fi cu totul atrofiat.

Sentimentalismul acesta, dus la exces, întuneacă cu desăvârșire realitatea lucrurilor, și în locul unei judecăți clare și obiective, apare o mentalitate copilărească, care nu poate decât să cășuneze cele mai mari daune intereselor vitale ale unei națiuni, constituite în stat liber și independent.

Conducătorii acestor popoare sunt cei dintâi chemați, mai ales în aceste timpuri atât de tulburi, mai mult ca oricând, să lase în bibliotecă lirismul patriotismului deșantat, și scoborându-se din sferile cerești pe pământ, să observe bine terenul pe care pășesc și calea ce și-o croesc.

Adevăratul om de stat nu poate fi decât acela, care cumpănește idealul cu realitatea lucrurilor. E frumos și delirant să se strige: România Mare, Bulgaria Mare, Sârbia Mare, Grecia Mare, etc. Dar mai înainte de a visa aceasta, trebuie să ai sângele rece, să privești lucrurile în mod obiectiv și să scrutezi cu mintea, cum și până unde se poate realiza acest vis național?

Așa de exemplu la noi s'a strigat dela începutul actualului războiu european, și acum mai ales se strigă cu multă svăpăiere de unii politicieni, destul de cunoscuți, ca să nu-i mai cităm: că trebuie să pornim cu mic cu mare, tinăr și bătrân, să trecem Carpații și să ocupăm Ardealul! Frumos ideal! Cui nu-i bate inima la auzul acestor cuvinte?

Dar simțul realității intervine imediat la omul cu judecata rece și chibzuită, și îndată se convinge, că acest ideal, în împrejurările actuale, e imposibil de realizat. Cum am putea noi să ne războim cu Germania, aliata Austro-Ungariei, când știm, că din punct de vedere economic am fost foarte mult avantajați în trecut de această mare putere, și tot astfel vom fi și în viitor?

Cum putem noi să ne erijăm în apărătorii și răsbunătorii altor popoare, când altele mai mari și mai puternice nu sunt în măsură să se apere și să se răzbune ele singure?

Acesta este un adevărat utopism, o complectă lipsă de raționamente.

Nu cu un sentiment exaltat se pot îndeplini aspirațiile naționale ale unui popor!

Iată de ce bărbații politici serioși, și cari au o concepție adevărată și clară de menirea și rolul ce trebuie să-l aibă statul nostru (român) în viitor, trebuie să se sustragă dela agitațiile sterile, cari pot produce în sânul poporului o inconștientă înclinare

spre prăpăstia, ce tind să ni-o pregătească politicienii interesați, naivi, ori ambițioși.

Tot pentru aceeași rațiune Grecia, — cum foarte bine a făcut Bulgaria, — nu va îndeplini o politică serioasă și în adevăratul ei interes, decât alipindu-se de puterile centrale, cari în orice caz și orice i s'ar putea întâmpla, îi vor fi mai de folos, din toate punctele de vedere, dar mai ales din punct de vedere economic, de cât puterile împătritei înțelegeri, cari astăzi exercită o adevărată teroare asupra acestui mic stat, anihilându-i independența și autonomia.

Prin urmare, propaganda și agitațiile pentru speranța vagă a realizării unui ideal, care nu și are încă timpul, în modul cum se face la noi, constituiesc o adevărată tentativă contra statului și a națiunii.

Cu patru ani în urmă, când în Rusia se serba jubileul răpirei Basarabiei, fiecare Român, fiecare politician din țară, arborase drapelul îndoliaț, și prin întruniri se vesteja cu toată energia și durerea inimei actul răpirei acestei fășii frumoase din pământul Moldovei, și toată suflarea românească era unită în același gând. Iar astăzi se găsec politicieni, cari să strige: Trăiască țarul! Vrem să vie Rușii în România cât mai curând!..

Ei bine, e ceva serios în toată această manifestație a inimei și a minții?

Iată de ce afirmăm cu toată convingerea, că mai ales în împrejurările actuale, fantazia și idealismul trebuie trecute pe al doilea plan, lăsând loc judecății sănătoase și obiective!

Pentru pace. Incep să se miște statele neutre, sătule și ele de atâta vărsare de sânge, și se facă propagandă pentru încheierea războiului. Astfel în Scandinavia au fost mari manifestațiuni în favorul păcii, iar în Danemarca s'au ținut treisute de întruniri publice de odată, pentru pace. În Norvegia s'au tras la un moment dat toate clopotele dela biserici și s'au celebrat servicii devine pentru pace. În Suedia încă au fost manifestații mari pentru pace. Cea mai mare mișcare în favorul păcii s'a putut observa însă în Elveția, unde 160 de comune au înaintat rugări acoperite cu mulțime de subscrieri, secretariatului conferenței de pace, cerând în ele, ca statele neutre se înceapă odată acțiunea pentru înduplecarea beligeranților se lege pace. Bune și frumoase sunt toate; dar năcazul e, că statele neutre europene sunt atât de mici, încât nu pot să și impună dorința și voința statelor implicate în război. Pentruca mișcarea să poată avea prospecte de succes, ar trebui să și pună statele unite americane în fruntea ei; dar America are interes să dureze războiul cât de mult, pentrucă ea câștigă pe urma războiului!

Vasilie Mangra.

Intregim cele spuse în numărul 77 încă cu următoarele:

Părintele Arhimandrit Vasilie Mangra, vicar episcopesc în Oradea-mare, ales Arhiepiscop și Mitropolit al bisericii ortodoxe române din patrie, s'a născut în comuna Săldăbaj, în Bihor, la anul 1850, și e primul născut al unei familii modeste preoțești, binecuvântată încă cu alți șapte copii mai mici. Afară de fericitul Miron Romanul, Bihorul ne-a mai dat deci doi Arhiepiscopi, pe P. S. Sa, Episcopul Ioan I. Papp al Aradului și pe noul nostru Mitropolit, al cărui nume din botez era Vichentie.

Carte românească a învățat micul Vichentie Mangra în școala primară din satul său, dela dascălul Mlădin, care mai târziu a trecut ca învățător la școala confesională română din Chișineu. Și-a continuat apoi învățătura la școala primară de stat din Giula, unde a ajuns în conflict, pe temă națională, cu elevii de naționalitate maghiară, cari fiind mai mulți, l'au insultat, i-au sfărțicat căciula de oaie, împărțind între ei bucățile inofensivei căciuli, și lăsând pe adversar cu capul gol.

A continuat studiile la gimnasiul românesc din Beiuș, ca elev dintre cei mai buni. După terminarea clasei a cincea liceală a făcut o excursiune prin munții Bihorului și ajungând în satul Călugări, a văzut adunată înaintea unei case țărănești mulțime de oameni, din sate diferite, între ei chiar și unii din Ardeal, oameni veniți din mari depărtări.

Aci locuea adevă, după cum a aflat, un vestit cetitor de stele, căutat de toată lumea dornică să și cunoască viitorul. Curiositatea a împins și pe elevul de liceu Vichentie Mangra se ispitească știința cetitorului de stele, care era aceea, că punea un taler pe masă, apoi eșa în curte, ca să deslușască mersul și graiul stelelor. Când intra de nou în casă, ridică talerul și căuta se vadă ce se formase în absența sa sub taler. Curiosul Vichentie Mangra, când a ajuns rândul să i tălcuiască și lui secretul viitorului, n'a așteptat până a intrat de nou în casă tălcuitorul, ci a ridicat el însuși talerul și a văzut deseninduse pe locul unde se afla, un șarpe și o pâne. L'a pus earăși la loc, și venind în casă tălcuitorul, același lucru l'a văzut și el, un șarpe și o pâne sub taler, ceea ce înseamnă, după esplicările date de tălcuitor, că două căi stau deschise pe seama tinerului Vichentie, a șarpelui și a pâinii. Viața sa va fi legată de mari chinuri și de multe năcazuri, dar le va învinge și își va primi răsplata.

Povestind acasă întâmplarea aceasta, buna sa mamă și-a însemnat-o bine, nu o dat'o uitării. Când apoi fiul ei Vichentie a absolvat liceul din Beiuș și s'a înscris la academia de drepturi din Oradea mare, pentru a face studiile spre cari avea mai mare atragere, mama sa, cu gândul pururea la prorocia omului cetitor de stele, nu s'a putut împăca cu gândul, ca fiul ei se apuce pe calea șarpelui, pe cariera juridică, ci a stăruit atât de mult pentru îmbrășșarea carierei preoțești, pentru calea pâinei, calea prescurei, până ce dorința ei a fost împlinită. Tinerul Vichentie Mangra s'a înscris ca elev la teologia din Arad, care atunci avea profesori pe protosinceli Miron Romanul și Iosif Papp, mai târziu pe Iosif Goldiș.

După absolvirea studiilor teologice, tinerul Vichentie Mangra rămâne în Arad, — unde ca teolog rusese și catihet pentru elevii ortodoxi români dela liceul romano-catolic de atunci din Arad, — pentru a redacta mai departe revista bisericească «Speranța», înființată de elevii dela teologia din Arad, mai ales la insistențele sale, revistă, despre care fericitul Șaguna a spus, că e cea mai bună revistă bisericească dintre toate câte și tipăresc în limba ro-

mână. A lucrat apoi la foaia «Lumina» din Arad și a redactat câțiva ani și «Biserica și Școala», înființată de episcopul Ioan Meșianu, în locul «Speranței» și al «Luminei».

Ajunge apoi profesor la teologia din Arad, în urmă și director, desvotând aci o muncă și de natură caritativă, pe lângă cea de altă natură, căci pe mulți elevi săraci i-a sprijinit cu bani, iar pe alții i-a susținut la teologie pe spesele sale.

La treapta de protosinodal a fost înaintat la anul 1900, prin episcopul decedat Iosif Goldiș, iar rangul de Arhimandrit l'a primit în anul 1906, dela P. S. Sa, Episcopul Ioan I. Papp al Aradului. Membru activ al «Academiei Române» a fost ales în sesiunea din 1909.

Intregind cele spuse în numărul 77 al ziarului nostru cu aceste amănunte, încheem mai amintind, că în procesul pentru mănăstiri, Părintele Arhimandrit Mangra a pus la dispoziția apărării intereselor bisericii noastre mulțime de date istorice, pe baza cărora s'a putut susținea cu succes punctul de vedere, — pe care l-a reprezentat dânsul dela început, și care a fost acceptat acum și de tabla regescă din Budapesta în chestia mănăstirilor.

Războiul.

În Bucovina armata moștenitorului de tron a împins pe Ruși de nou îndărăt, silindu-i să se retragă spre nord. La Prut trupele noastre au luat în stăpânire înălțimile dela Vorochta. Pe celelalte locuri Rușii au fost respinși cu mari pierderi. Inverșunată au fost luptele pela Stochod și Kasowka, unde dușmanul a atacat cu forțe numeroase, dar a trebuit să se retragă, lăsând câmpul de luptă plin de morți.

La frontul italian se continuă cu atacurile pe toate locurile. Cele mai multe au fost respinse de trupele noastre, dar la Gorița i-a succedat dușmanului să intre cu mici detașamente în oraș. La frontul dela apus situația e tot favorabilă pentru Germani.

Telegramele de astăzi ne mai comunică următoarele:

Pe înălțimile dela Zabie trupele noastre au respins un atac rusesc, pricinuind dușmanului pierderi mari. Cu armata lui Kövess s'au ciocnit Rușii pe la Delatyn, dar atacurile lor s'au prăbușit. Pe la Zalosze sunt lupte noi în formațiune. La Stochod Rușii au atacat cu trupe mari, ziua și noaptea, dar atacurile lor s'au prăbușit. Pierderile Rușilor au fost aci enorme. Succese n'au avut Rușii nici într'un loc.

La frontul italian, după abandonarea capului de pod dela Gorița, a trebuit se fie părăsit și orașul Gorița și lăsat în stăpânirea dușmanului, pentru a se forma o nouă linie de bătăie favorabilă trupelor noastre. Dușmanul a îndreptat Mercuri atacuri

energice asupra pozițiilor trupelor noastre dela Plava și Zagora, dar reperițiile atacuri dușmane au fost respinse de bravele noastre trupe, distingându-se mai ales regimentele 22 și 52 de infanterie. Pe alte locuri încă au fost respinse atacurile italiene.

La frontul dela apus au atacat francezii între Maurepas și Somme de opt ori după oală, în modul cel mai vehement, ziua și noaptea, dar fără succes. Tot fără succes au rămas atacurile dușmane și pe celelalte locuri.

Din aeroplanelle noastre au fost aruncate bombe asupra arsenalului și a altor edificii însemnate din Veneția, cu succes strălucit.

Un bliant.

Rezultatul de până acum al războiului e, după foaia militară Streffleur, următorul: La sfârșitul anului al doilea de război se constată următoarele date despre rezultatul de până acuma al războiului:

Puterile centrale țin ocupat în Europa următorul teritoriu dușman: în Belgia cam 29.000 de km. pătrați, în Franța 21.000, în Rusia 280.000, în Serbia 87.000 și în Montenegro 14.000, la un loc 431.000 de km. pătrați.

Dușmanul ține ocupat: în Alsacia cam 1000 de km. pătrați, în Galiția și Bucovina 21.000, la un loc 22.000 de km. pătrați.

La sfârșitul primului an de război puterile centrale au ținut ocupat un teritoriu de 180.000, dușmanul de 11.000 de km. pătrați.

Numărul total al prizonierilor a fost la sfârșitul anului al doilea de război: în Germania 1.663.794 în Austro-Ungaria 942.489, în Bulgaria 38.000, în Turcia 14.000, la un loc 2.658.283. Înainte de un an numărul total al prizonierilor din Germania și Austro-Ungaria era de 1.695.400 de oameni. Din prizonierii ruși se află în Germania 9019 de ofițeri, 1.202.872 de oameni, în Austro-Ungaria 4142 de ofițeri, 777.324 de oameni, în Bulgaria și în Turcia 33 de ofițeri, 1435 de oameni, la un loc 13.294 de ofițeri și 1.981.631 de oameni. În captivitate germană au ajuns până acuma: Francezi 5947 ofițeri, 348.731 de oameni, Ruși 9019 ofițeri, 1.202.972 de oameni, Belgieni 656 ofițeri, 41.752 de oameni, Englezi 947 ofițeri, 29.956 de oameni, Sarbi 23.914 de oameni, la un loc 16.596 ofițeri, 1.647.225 de oameni.

În Germania s'a constatat până acuma următoarea pradă de război: 11.036 de tunuri cu 4.748.038 de proiectile, 9096 de cară de muniție și de alte cară, 1.556.132 de puști și carabine, 4460 de pistole și revolvere și 3450 de mitraliere. Mai trebuie să adăugăm, că aicea e vorba numai de pradă adusă în interiorul Germaniei, pe când un număr mare neconstat de felurite tunuri, mitraliere, puști și muniție, au fost folosite îndată în câmp.

Dintre soldații germani cari se aflau în lazarete, au devenit apti la serviciul din câmp iarăși 90 dela sută, 14% au murit 8,4% rămăseră invalizi și fură concediați. În urma măsurilor igienice mai ales prin inoculări a rămas numărul jertfelor cerute de boale molipsitoare foarte mic. S'au înțâmpat numai cazuri singuratic și nici odată măsurile militare n'au fost stingherite prin epidemii.

Max Nordau etc). Ar fi de dorit ca corpul profesional la toate școlile să compună listele cărților cari în adevăr sunt vrednice să intre în bibliotecile publice ale tinerimei din cari să lipsască în primul rând operele de cuprins erotic. O și mai mare disordine cu procurarea cărților e la bibliotecile publice ale diferitelor societăți: A meseriașilor etc. Am văzut în o bibliotecă a unei societăți a meseriașilor romane senzaționale: d. e. Misterele Parisului, Garibaldi etc. Ce educație, ce cultură pot primi dela acele opere cetitorii sirguincoși? Nimic altceva, decât ațâțarea patimilor josenice prin ațâțarea fantaziei aprinse. În lipsa totală a unui bun îndreptar pentru procurarea bunelor cărți nici nu poate face un neexpert bibliotecar în privința cărților bune altceva, decât să cumpere cărți pentru bibliotecă și bune și rele, după cum îl taie capul, după cum li sunt toanele, după cum crede el că e mai bine. O mai bună alegere cu mare greutate numai ar putea face, ar trebui să fie foarte cetit și să cunoască temeinic criteriile după care să poată deosebi o carte bună de alta rea. Și acesta e lucru foarte greu și aproape cu neputință pentru mulți bibliotecari din centrele provinciale, dar chiar și pentru alți intelectuali ce să interesează de bibliotecile publice. De aceea e de dorit instituirea comisiei amintite mai înainte, care să edeie pe lângă bibliotecile bune de editură și cataloage bune, după care conduși bibliotecarii bibliotecilor publice din cen-

Fondul orfelinatului.

(Urmare).

Col. lui Eugen Sibian din Tinca: Dr. Andreiu Ille adv. 10— Marioara Dr. Ille n. Zigre 10— Eugen Sibian f. de bancă 10:30 Dr. Aurel Pinția adv. 100— Vasilie Teuca inv. 10— Dr. Alex. Muntean adv. în Reghin 5— Lea Barbu, Tinca 5— și alții: 190—

Col. lui Petru Riscuția Oberwerter, Burgstal 10—

Ioan Bena, paroh Pianul inf. prin Reuniunea de înmorm. 20—

Traian Tomuș, par. ort. în Roșia montană, într'u preamărirea lui Dumnezeu, care a scăpat pe fratele său Simeon timp de 22 luni din toate primejdiiile războiului: 100—

Col. din Banpotoc și filie (Deva): Simeon Curiaș preot 30— Romulus Curiaș 20— filia Chimindia 11:60 și alții: 82:60. Col. din Sălcud (Târnava): Ioan Sâmpălean par. 6:10 și alții: 40:40.

Voluntarul Romul Blaga 10— Elevii din Arpașul de sus 2:20.

Grigorie Lazar par. Vidolm 5— N. Galea 2450—

Vasilie Mircu stip. al f. Gozdu Valeverde 50—

Col. din Valeverde (Câmpeni): Ioan Șortan par. 10— și alții: 20—

Col. din Glodghilești (Ilia): 20:34.

Col. lui Ioan Podea adm. prof. în Iungstown (America): 7000—

Col. din Cigmău (Geoagiu): Ilie Popoviciu preot 5— și alții: 24:20.

Col. din Hașdău și fil. (Hunedoara) George Turcean par. 10— și alții: 26—

Col. din Cucerdea rom. (Târnava): Petru Sămărghiaș par. 10— și alții: 41—

Col. din Crăciunești (Zarand): Cosma Petru 5— Voluntarul Cosma Miron 5— și alții: 59—

Col. din Cerbi (Avrig): Nicolae Cucu par. 10— Chiril Bărsanu inv. p. 10— Bis. gr. or. 10— și alții: 37:60.

Col. din Muierău (Turda): 2— Ananie Roșca, ostaș din Dânc 2—

Col. din Streiu-Săcel (Hațeg): Nicolae Georgescu paroh 5— și alții: 21:40

Col. fil. Crișeni (Hațeg) 6:82. Elevii școlii din Măgoaja 18:01. Natalia Pruncu 1000—

Col. din Vidacutul rom. (Sighișoara) și fil. Ioan Popa par. 10— Vasile Costea 7— George Toma 5— Maria Mih. Câmpian 5— Patrichie Toma 5— Patrichie Costea 5— Prăvălia de consum 10— Bis. gr. or. 5— și alții: 115—

Col. din Tătărești (Ilia) 20—

Col. din Feldioara săcuiască (Turda): Gligor Tritean 50— Vasilie Crișan 20— Leontina Făgărășan 20— George Radu 10— Atanase Hopârtean par. (of. 5—) Victoria Misareș 5— și alții: 151—

Col. din Tresnea (Unguraș): Bay Ferenc 10— Ulmann Solomon 5— Aurel Pop 5— Parohia gr. or. 10— și alții: 122:40.

Elevii școlii elementare din Beiuș 24:04.

Elevii școlii elementare din Beiuș 12—

Fundațiunea Gozdu 10,000—

Col. din Avrig: Ioan Căndea protopr. 50— Ioan Răduțiu vigil silv. 50— vâd. Maria N. Schitea 40— Vasile Maxim preot 20— Traian Maxim preot 20— George Ranga și soția 20— Vasile Chialda v. notar și mama sa Floarea 20— Victor și Eu-

trele provinciale ușor să poată procura cărți după trebuințele și după gradul de cultură al cetitorilor pentru cari s'au înființat acele biblioteci publice. Dacă pe lângă bune biblioteci de editură și cu bine organizat colportaj, ar mai fi și cataloage bune despre bunele cărți ce trebuie cetite, fiecare cetitor, care ar voi să se cultive în mod autodidactic, și-ar procura o mică dar aleasă bibliotecă privată, după trebuințele lui, ceea ce acum din cauzele amintite e foarte greu de făcut.

Ar mai fi de zis câteva cuvinte despre mijloacele de procurare a cărților pentru bibliotecile parohiale și școlare. În Normativul pentru bibliotecile parohiale din 8 Oct. 1906 nr. 141 congresual 1906 stă scris: «Izvoarele pentru înființarea și susținerea bibliotecilor sunt:

a) dotația anuală dela comuna bisericească,

b) darurile benevole dela credincioși,

c) jumătate din venitele grădinilor școlare,

d) jumătate din pedepsele școlare,

e) venitele dela petrecerile și prelegerile publice».

Iar în Circularul Cons. din 29 Nov. 1912 nr. 10,654 Școl. 1912 să indică ca izvoare pentru bibliotecile școlare: «1 Taxa de 50 după fiecare elev înscris. 2 venitele dela producțiile teatrale-corale. 3 donațiuni. 4 colecte etc.».

genia Preda 15— George și Ioana Costea 15— Ioan Grancea 10— Nistor Vlad 10— Vasile Racotă și soția 10— Ioan Nicolae 10— Ioan Maxim 10— George Oprea 10— George Coțofană 10— Văd. I. Lăzăroaie 10— I. Dancu Lazăr 20— George Tulban 10— George Banciu 10— Eugen Popescu 5— Andreiu Bădila 5— Mihail Ranga inv. 6— și alții: 702:96.

La col. din Negriștea încă 10— Col. K. u. k. Mobil spital 44: 389:12 Elevii școlii din Geomal (A. I.) Ș. Meș 10— și alții: 18:38.

Elevii școlii din Mașca (Cetatea de peatră) 5:08.

Col. din Ocolișul mare (Haț.) 5:20 Nicolae Bolocan 24—

Col. lui Mihai Jigoria, catihet și diacon, Satul nou 460—

Col. din Inuri (A. I.): Raveca Stoicuța preot 10— Ileana Feșieriu 10— George Dat și soții 9:20. și alții: 142:20.

Col. din Coșdenic (Beiuș) 39:78. Elevii școlii din Ocna inf. 2—

Ioan N. Bidu comerc. Brașov 50— Col. din Bărâi (Cluj): Ioan Russ turcu 6— Ioachim Pop preot 10— Adolfină Pop preoteasă 5— și alții: 82:22.

Col. din Pischiș (Orăștie): Maria Bude preoteasă 20— Petru Dorga inv. 10— și alții: 56:20.

Col. lui Gh. G. Bogoeviu, Budapesta: Stefan Potoran jude de curie pensionat 100— Ilarie Noaghea medic vet. 20— Ioan Roșca control. la min. de culte 20— Teodor Cristea croitor 20— Emil Mihaiu profesor 10— Dr. George Alexici prof. 10— Dr. Emil Babeș adv. 20— Adrian Dan comerc. 20— Dr. Benea medic 10— la oală 230—

Colecta II din Poiana Mărului (Bran): Fondul bisericii 80— și alții: 125—

Constant. Ribu din Cleveland, America 7—

Tanase Ianulea, Cleveland O. (America) 15—

Dr. Teodor Babuțiu, medic 28:20. Col. din Dâncu mic (or.) 21—

Col. din Almaș Săliște (Ilia) N. Chiriac par. 5— Bis. gr. or. 10— Insoțirea de credit 20— Reuniunea femeilor 6— și alții: 44—

Col. din Voia (Geoagiu): Simeon Micu par. 10— și alții: 29:90.

Col. din Almaș mic (Geoagiu): Simeon Micu par. 15— și alții: 43—

Nicolae Vuia din Temeskomjât 4— Fährnich Ioan Căpușan 15— Ioan Bran din New-York 140—

Col. din Posaga inf. 31— Reuniunea femeilor rom. din Gurăraului 100— (Va urma).

Dela sate.

— Moartea și înmormântarea parohului Nicolae Maniu din Vințul de jos. —

„Ţi-ai făcut călătoria Dând în lume altor rând”.

S'a stâns încă unul din aceia, cari stăpânesu prin experiențele lor vechi de acum; s'a dus cel mai bătrân, dar cel mai aprig luptător pentru binele și prosperarea neamului și a bisericii.

A murit Nicolae Maniu, încăruntitul preot al Vințului de jos, care cu fruntea ninsă de adânci bătrânețe propoveduia ca un apostol al credinții slova cuminte a dragostii de neam și biserică. Casa lui era casă deschisă tuturor, brațele lui totdeauna

Aceste izvoare sunt corăspunzătoare scopului fiind puse pe hârtie, dar mai corăspunzătoare ar fi dacă ar fi în faptă izvoare de venit pentru bibliotecile parohiale și școlare. În faptă lucrul nu stă tocmai așa.

a) Bibliotecile parohiale și școlare dotație dela biserică în rare locuri au. Ar trebui ca cu energie forurile bis. să impue parohiilor să deie anual aceasta dotație și să controleze tot cu energie îndeplinirea faptică a ordinelor cu ocaziunea vizitațiilor canonice, când ar trebui să se controleze volumul cumpărat cu ajutorul dotației dela biserică sau cum s'au folosit acea dotație. Să se statorească de forurile superioare și minimul sumei dotației anuale.

b) Darurile benevole dela credincioși încă încurg foarte rar. Țărâni nu prea dăruiesc bani pentru cărți, despre cari au credința înrădăcinată că conțin numai povești. Un țărân mi-a respins un exemplar din «Calea Vieții» pe motiv, că nu conține rugăciuni, ci numai «povești» și învățături profane. Să se ceară episcopului cu ocaziunea fiecărei vizitații canonice aspru socoteală despre încercarea de a încassa dela credincioși daruri benevole pentru bibliotecă.

Dar în acest punct foarte puțin rezultat bun poate fi, având în vedere neînțelegerea ce o au țărâni în privința scopurilor bune a bibliotecilor. Mai mult

FOIȘOARA.

Librăriile și bibliotecile ca factor educativ.

De preotul Ioan Dandea.
(Fine.)

Pentru orientarea comitetelor cercuale comitetul central va publica un repertoriu de cele mai potrivite cărți pentru bibliotecile populare, care să va întregi din timp în timp. N'au loc în bibliotecile populare scrieri, cari propagă idei ireligioase ori imorale, socialiste, antindianstice și anticonstituționale, — amintitul «repertoriu» de cărți lipsește, astfel, că bibliotecarul e silit să cumpere cărți, după cum îl taie capul și nu poate controla cuprinsul cărților comandate în privința ideilor ce conțin.

Tot așa sta chestia și cu procurările pentru bibliotecile gimnaziilor și ale seminarilor. Bibliotecarul cumpără ce voește, astfel ajung în bibliotecile tinerimei cărți imorale, ireligioase, anarhice etc. și din bibliotecă în mâinile tinerimei, produc zăpăceli, anarhie, imoralitate și ireligiozitate în sufletele tinerelor vlăstare cari obicinuindu-să cu cărțile rele, nu mai au atragere față de cărțile într'adevăr bune și folositoare. (Elena, roman de Bolintinean, Sapho de Daudet, Dama cu camelii de Dumas, Homo sum, de Ebers, o viață de Maupassant, Scrierile lui H. Lecca; scrierile lui

stăteau la dispoziția binelui obște, inima lui în slujba adevărată a dragostii de neam și de lege a fost.

În dangăte duioase și jalnice ne vesteau clopotele bisericii din Vîntul de jos, că păstorul lor, stăpînul lor atât de evlavios nu mai este între cei vii, a apucat cărarea veciniei, chemat de Creator.

Preoții în număr considerabil, în frunte cu părintele protopop al tractului, au alergat din toate părțile să dea ultima cinste acestui bătrîn venerabil, care a fost tuturor toate. În jurul coșciugului se înșiriau: dureroasa familie, rudeniile, popor mult, reprezentanții bisericilor străine din loc și ai autorităților administrative.

Părintele protopop Sergiu Medianu, însoțit de preoții: D. Chitilă, I. Bena, Dr. Seb. Stanca, N. Costea, I. Lășiță și V. Oana săvârșesc prohodul, iar răspunsurile le dau 2 învățători, cari în mod întâmplător au mai rămas pe-acasă. La sfârșit păr. protopop în puține cuvinte, dar în termeni elogiosi, scoate la iveală viața îndelungată, plină de fapte bune, pătrunse de farmecul blandității a robului lui Dumnezeu. În plânsul jalnic al clopotei bătrînului măg cu fruntea căruntă este așezat de căți-va preoți în sălașul său nou, unde neconturbat are să-și odihnească bătrînețele. La mormânt domnului advocat, Dr. Dumitru Ștefan, scoate în relief viața plină de înălțimi frumoase și de exemple folositoare a acestui apostol al credinții, sfetnic luminat luptător aprig, înțelept propoveduitor al adevărului și cucernic slujitor al altarlui.

Fie-i odihna lină și memoria binecuvântată!

Pentru orfelinat.

Harnicul paroh din Costeiu-mare, domnul Adam Groza, a colectat dela credincioșii săi 726 coroane pe seama fondului orfelinatului din Sibiu, trimițând banii casei alhidieceane. Au contribuit următorii:

Vasile Terziu 5 cor. Petru Cocioabă 5, Dimitrie Mărgan 10, Elena Balan n. Pau 10, Vasile Novăcescu 10, Cristina Vidac 3, Iconia Recean 4, Brândușa Mitar 1, Sofia Terziu 4, Vasile Muntean 3, Dimitrie Voichescu Nicu 5, Constantin Voichescu 3, Dimitrie Voichescu Tita 3, Dimitrie Grecu 50 f. Dimitrie Bălaci 40 f. Toma Cocioabă 1, Livia Hoban 5, Francisc Muntean 1, Nicolae Paulescu 2, Dimitrie Micu 3, Dimitrie Muntean 4, Elisaveta Subescu 3, Sofia Stoicanescu 8, Paraschiva Dobie 1, Ioan Cuzma 2, Elena Muntean 2, Ioan Tundrea 1, Tanase Muntean 22, Dimitrie Dimitrescu 20, Ioan Cocioabă 10, Constantin Toma 5, Ioan Terziu 5, Iulca Tăran 4, Dimitrie Comanescu 2, Vasile Vuia 1, Nicolae Paulescu 2, Dimitrie Cuzma 1, Vasile Ardelean Bădiță 10, Franț Paulescu 2, Ioan Bălaci 2, Vasile Neagoie 1, Elena Moise 1, Trăilă Păscuți 5, Constantin Voichescu 2, Iconia Paulescu 1, Vasile Paulescu 1, Dimitrie Stoicanescu 4, Floare Micu 1, Sofia Voichescu 2, Vasile și Maria Terziu 6, Ioan Berariu 10, Dimitrie Bălaci 10, Vichente Hoban 8, Franț Hoban 1, Petru Repede 1-40, Livia Nicoară 2, Elena Muntean 10, Elena Paulescu 1, Petru Cocioabă 6, Dimitrie Stoicanescu 5, Atanase Rujescu 6, Ioan Vermeșan 4, Atanase Micu 2, Constantin Ognariu 2, Iulia Oprea 2, Ioan Terziu Rîțu 4, Dimitrie Paulescu I. Serafin 20, Constantin Rujescu 5, Paraschiva Stoian 1, Trăilă Pleșiu 4, Ștefan Paulescu 2, Vichente Bălaci 20, Vasile Muntean I. Gavrilă 2, Tanase

rezultat poate să fie în incassarea venitor dela c) grădinele școlare, d) pedepsele școlare și un rezultat și mai mare dela e) petrecerile și producțiile publice. Să fie controlate venitele și modul de folosire a acelor venit.

Este un izvor bun de venit pentru bibliotecă și taxa de 50 fil. după elevii înscriși, dar acesta este îngreunător moralicește asupra tărănilor cărora li s'a pare o povară pusă asupra lor și ar căuta fel și fel de motive de a-și trage copiii dela școală. Mai bine ar fi dacă forurile superioare ar decretă oficioși și cu impunere, ca fiecare cap de familie e îndatorat ca anual să plătească episcopiei pentru biblioteca parohială și școlară o taxă de 50 fil. luându-se în considerare și aceea că „Pentru cetitul cărților nu e permis să se ia taxă”. (Normativul amintit, p. 6.)

Acestea sunt părerile unui modest cetitor din provincie, care sunt ținute de adevărate și pe care ar voi să le vadă împlinite. Să prea poate, ca aceste păreri sincere să fie numai la aparență adevărate; să poate, ca să mă fiu amăgit eu însumi pe mine, fără voea mea. De aceea datorința celor competenți e să-mi arate unde am greșit, ca să îmi pot îndrepta greșala și să pună în loc adevărul, în toată splendoarea lui, ca toți să ne luminăm la flacăra luminoasă a adevărului și să ne încălzim de puterea focului lui spre binele națiunii române întregi.

Tăran 2, Eena Boambeș 2, Ioan Cocioabă Petric 4, Franț Boambeș Ghiță 8, Vichente Ferariu 6, Iulca Repede 2, Iulius Mateiu 10, Dimitrie Mateiu I. Joncu 6, George Bublea 10, Ioan Tăran 3, Iosif Ardelean 2, Maria Barbulescu 2, Tanase Bălaci 3, Constantin Mărgan 6, Elena Dimitrescu 2, Ana Ognariu 4, Ioan Muntean Dudu 3, Dimitrie Ardelean 5, Maria Paulescu I. Bugariu 2, Iulca Dobie 2, Elena Coșariu I. Mărgan 2, Biserica gr. or. română 200, Adam Groza preot 75-70 Eva Tarziu 20, Ioan Hoban 6. Suma totală 726.

Coșteiu mare, la 4/17 Iulie 1916.

Adam Groza
preot rom. ort.

NOUȚĂȚI.

Alegerea de Mitropolit. Despre alegerea de mitropolit, efectuată Duminecă în Sibiu, au scris pe larg toate ziarele din capitală, apreciind evenimentul, unele din ele, chiar în articole de fond. Ziarele române dela noi au făcut însă astfel de aprecieri acestui act însemnat, încât censura s'a simțit îndemnată, să se folosească de dreptul celor în aceste zile excepționale. Singură „Unirea” din Blaj a știut să se ridice la înălțimea impusă de gravitatea zilelor și se scrie despre alegerea un articol calm și obiectiv. Il vom reproduce în numărul viitor.

Din dieta țării. Mercuri, în 9 August n. dieta țării și a început de nou lucrările. Are să voteze încă câteva proiecte de legi, despre impozite noue.

Înainte de a se intra în ordinea de zi, a luat cuvântul contele Károlyi Mihály, pentru a-și motiva esirea din partidul independist și a face declarațiuni politice, la cari a răspuns contele Apponyi și apoi ministrul president, contele Tisza. Asupra declarațiunilor acestuia vom reveni.

† **Avram P. Păcurariu.** Despre moartea protopresbiterului Avram P. Păcurariu s'a dat din partea familiei următorul anunț: Cu inimă zdrobită de durere aducem la cunoștința tuturor rudeniilor, amicilor și cunoscuților, trecerea la cele vecinice a mult iubitului nostru sot, frate, unchi și cumnat, Avram P. Păcurariu protopresbiter gr. or. al Hunedoarei, membru pe viață al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, membru fondator al „Societății pentru fond de teatru român”, președinte al direcțiunii institutului „Corvineana” etc., întâmplată după scurte suferințe la 7 August st. n. 1916, în anul al 79-lea de viață și al 52-lea de preoție și fericită căsătorie. Rămășițele pământești ale adormitului în Domnul se vor așeza spre vecinică odihnă în 9 August st. n. 1916 la 10 ore a. m. în cripta familiară. Hunedoara, la 7 August 1916. n. Maria Păcurariu n. Boldin soție, Daniil Păcurariu paroh, Simeon Păcurariu, Nicolae Păcurariu, Avram S. Păcurariu protopresbiter, frați. Cumnați, cumnate și numeroși nepoți și nepoate. *Odihnește cu dreptii!*

A dat și institutul de credit și economii „Corvineana” următorul anunț: „Corvineana”, institut de credit și de economii societate pe acții în Hunedoara, cu regret anunță că valorosul membru și președinte al direcțiunii sale, Avram P. Păcurariu, protopresbiter ortodox român în Hunedoara, membru pe viață al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, membru fondator al „Societății pentru fond de teatru român” etc. ieri în 7 August n. 1916. la orele 1 p. m. a adormit în Domnul. Hunedoara, la 8 August 1916. În vezi amintirea lui!

Situația din Bucovina. Colonelul Egli scrie în *Baseler Nachrichten* relativ la frontul bucovinean: Moralul ofițerilor și al trupelor este excelent. Am căutat să observ de aproape trupele bucovinene din tranșee: sunt toți oameni voinici și puternici. Nici un soldat nu era mai tânăr de 20 de ani. Ținuta lor este admirabilă, privirea vioasă, purtarea lor față de superiori e nesilită și respectuoasă. Mi s'a spus verde, că în starea actuală a lucrurilor rușii pot obține numai succese locale.

Sprîjinul japonez. După o știre din Olanda, numărul japonezilor cari fac servicii în armata rusească se urcă la 30 mii de oameni. Din aceștia mai mult de jumătate sunt ofițeri la artilerie.

Parere neutrală despre intervenția României. Ziarul elvețian *Bund* scrie: Înconjurată de trei părți, România ar fi expusă atacului concentric al puterilor centrale și al aliaților turci și bulgari. Războiul s'ar da probabil pe teritoriul ei fructifer, dacă România ar intra în foc pe partea împătritei înțelegeri. Armata română, în urma situației geografice militare, nu s'ar putea desfășura în grupe separate, ci ar fi silită să se lupte în unități mai mari de trupe și să se razime pe Rusia. *Bucureștii ar ajunge în situație mai periculoasă, decât a fost a Belgradului.* România prin urmare ar juca rolul Saxoniei din războiul de 7 ani, dacă ar ataca și prin aceasta ar atrage asupra sa puterile germane, austro-ungare, turcești și bulgare. Este învederat, că România s'ar expune celui mare pericol, fără considerare la împrejurarea, că în ce măsură ar înăunri puterea sa armată asupra sorții războiului

Necrolog. Cu inima frântă de durere aducem la cunoștința tuturor cunoscuților, că iubitul nostru fiu și frate, zelosul și harnicul învățător *Ioanichie Zichil* al frunțașei comune Feldioara comit. Brașov, după un morb greu și îndelungat contractat la mișcări și-a dat nobilul suflet în mâinile Creatorului în 6 Aug. a. c. n. în casa părintească din Valea-Mare. În mormântarea a avut loc în 8 Aug. a. c. la 3 ore d. m. Ioan și Ana Zichil, ca părinți, Aurel Zichil, ca frate.

Spre știre. Orele oficioase la oficiul orășeneș din Sibiu pentru măsurarea (cotirea) butoaielei, sunt dela 8 până la 12 înainte de amez, însă până la o nouă dispozițiune, numai în zilele de Marți și de Vineri.

Desmintire. Ziarele italiene au publicat o știre fantastică despre trădătorul *Battisti*, spunând că era greu rănit, — când căzuse prizonier în mâinile trupelor austro-ungare, — și că în starea aceasta ar fi fost spânzurat într'un mod barbar. Corespondentul de război al foii *Berliner Lokal-anzeiger* scrie: *Battisti* a căzut întreg și sănătos în mâinile vânătorilor austriaci, cu prilejul asaltului contra muntelui Como. În suși corespondentul a văzut pe *Battisti* transportat prin Trieste și ceavând absolut nici o rană. Prizonierul abia a putut fi apărut de furia poporului italian din sudul Tirolului, care urește pe *Battisti* acuzându-l, că el este mai ales vinovat de ororile războiului deslănțuit asupra unei frumoase părți din Tirol.

Războiul cel mare în ilustrațiuni. Sub titlul acesta, și cu text românesc, apare în editura lui G. Stilke în Berlin o publicațiune cu cele mai instructive icoane din actualul război. Fasciculele apar lunar și costă 65 bani exemplarul. Nrul 15, primit la redacție zilele acestea, cuprinde între alte ilustrații: *Vederi* din Macedonia, din Albania, din Constantinopol, din Polonia rusească, din Flandra, din Reims și de pe frontul englez; Scene de pe teatrul de război italian, de pe cel apusean și răsăritean; Tabere de prizonieri; Portretele eroilor; Tehnica de război ș. a. cu totul 40 de ilustrații bine executate. De vânzare la librării.

Turburări. Gazete germane află, că în urma scumpirii tranelui în Rusia s'au întâmplat mari turburări în orașul ruseș Kronstadt. S'au pradat numeroase magazine de alimente. La mișcările acestea au participat nu numai civili, ci și soldați ruși.

Săraci bogați. Regina României, *Maria*, cu fiicele și suita sa, — cum aflăm dintr'un ziar bucureștean, — a vizitat orașul Galați, având să distribue ajutoare în bani locuitorilor săraci, cum făcuse și în alte orașe. Bunătatea reginei s'a exploatat la Galați într'un chip abuziv. Funcționarii poliției au permis adică unor dame cu avere considerabilă, să se prezinte în grupul femeilor, care cereau ajutoare, și să solicite sprijinul suveranei pe temeiul, că sânt lipsite de avere. Damaile acestea, se înțelege, își lăsaseră acasă pălăriile ornate cu pene exotice, mănușile și ghetele parisiene, și se grăbiră în haine sărăcăcioase și îmbrăbodite în șaluri să se înfățișeze înaintea reginei, care le-a cinstit cu ajutor bănesc de câte 100 și 200 lei. Peste vreo două zile, descoperindu-se înșelăciunea, funcționarii abuzivi s'au trazi la răspundere. Fapta cucoanelor „sărace” dela Galați a produs pretulindenea o îndreptățită indignare.

România și războiul. Într'un articol de fond scrie ziarul *Münchener Neueste Nachrichten*: Cercurile din Petrograd speră, că România va fi târâtă de ofensiva rusă contra Austro-Ungariei. Brusilov aduce mereu alte mase de trupe în luptă; cu toate acestea, cine nu se lasă ipnotizat de comunicatele pompoase rusești, își dă seamă, că de o parte rezistența devine tot mai energică, de altă parte valurile rusești par

a fi predestinate și de data aceasta să se sfarme de zidul Carpaților. Sacrificiile acestui general, care nu ține seamă de pierderi, nu vor fi în raport cu rezultatul acestei ofensive sângeroase. Pentru motivele acestea, România are interesul să rămâie prudentă. Un alt motiv, care o îndeamnă la prudentă, este și faptul incontestabil, că majoritatea poporului român preferă să nu intre în războiul actual. Un guvern, care știe să se stăpânească, va trebui să țină seamă și de această stare de spirit a țărănimii, care nu face politică, dar suportă cele mai mari greutăți.

Scumpirea alimentelor. Ziarul *Times* mărturisește, că alimentele în Anglia s'au scumpit dela începutul războiului și până în luna lui Iulie a. c. cu 61 la sută.

Cărți și reviste.

„**Floarea Dorului**”, poezii de dor, de drag și jale și versuri cătănești, de Milente Cerbe din Lăpusnic (Bănat), a apărut în editura librăriei George Tăran din Lugoj. Un volum, care se extinde pe 64 pagini. Tinărul Tăran a adunat o serie întregă de poezii populare din gura poporului român. Prețul 36 fil. plus 10 fil. porto postal.

Anunț școlar.

La gimnaziul rom. gr.-or. din Brad anul școlar 1916/17 se începe la 1 Septembrie n. 1916. Părinții, cari doresc a-și da copiii la acest institut sunt poțitiți a se prezenta cu fiii sau ficele lor în cancelaria direcțiunii gimnaziale la 1, 2, 3 și 4 Septembrie n. 1916 spre înmatriculare. Școlarii, cari se înmatriculează pentru primadată la gimnaziu, ori școala primară, împreună cu acesta, vor aduce testimoniu școlar, extras de botez și certificat de revaccinare. Testimoniu școlar de pe clasa precedentă îl vor prezenta toți școlarii, cari au absolvat clasa precedentă în institutul nostru. Examenele de corigență, de primire și supletorii se vor ținea la 30 și 31 August n. a. c., iar cu privațiști în 12 și 13 Sept. n. Ceice se vor prezenta mai târziu, vor trebui să dovedească cauza întârzierii.

În cl. I gimnazială se primesc numai școlarii, cari au împlinit anul al nouălea, dar n'au trecut peste al doisprezecelea; asupra primirii celor trecuți peste doisprezece ani, hotărăște conferența profesorală, și numai în 5 Septembrie se primesc atari școlari, dacă nu s'a ajuns numărul prescris pentru o clasă.

Școlarii din școala poporală se vor primi în școala primară, ori în cl. I gimn. În școala primară nu se solvește didactru.

În clasele gimnaziale școlarii români gr.-or. și gr.-cat. din protopresbiteratele Zărandului și Halmșgiului plătesc didactru de 16 Cor. pe an, iar cei de alte confesiuni, de alte naționalități și din alte locuri, câte 24 Cor. pe an.

Fiecare școlar plătește pentru bibliotecă 2 Cor. la un an, taxă pentru fondul de pensuni regnicolar al profesorilor 12 Cor., pentru atestate și anuar 3 cor., pentru „fondul școlarilor morboși” câte 1 Cor. pentru fondul de excursiuni 2 Cor.

Școlarii săraci, diligenți și cu conduită bună, se scutesc de didactru, sau se împărțesc de ajutoare și beneficii din fondul „Masa studenților”, sau din alte mijloace, de care dispune institutul. Ceice se simt îndreptății la scutirea de didactru, la înscriere au a-și prezenta cererea instruată în regulă la începutul anului. Mai târziu nu se vor lua în considerare.

Didactrul se plătește deodată la înscriere sau în două rate și anume: întâia rată, la înscriere, și a doua în Februarie necondiționat.

Fără plățirea acestora nu se va înscrie nici unul.

Fără știrea și învoirea direcțiunii gimnaziale nu e permis nici unui elev a ocupa cvartir. Aceia, cari nu vor observa această îndrumare, nu se vor înscrie.

Fiecare școlar trebuie să aibă cărțile de școală, admise la acest institut. Cărțile rupte și murdare se vor lua dela școlari și se vor nimici.

Dela fiecare școlar se cere, să aibă îmbrăcăminte corespunzătoare și haine de pat.

La 6 Septembrie 1916 medicul gimnazial va vizita școlarii în prezența dirigentului de clasă, și va face împărțirea orilor și se vor începe prelegerile pe anul școlar 1916/17.

În 10 Septembrie n. 1916 se va face invocarea Duhului Sfânt și cetirea legilor școlare.

Brad (Brad) 1 August 1916 n.

Ștefan Albu,
director.

Nr. 454/1916.

(144) 1-3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor învățăto-rești din comunele mai jos înscrise se es-crisce concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Tel. Rom.”.

1. Ludoș. Salar 600 cor. dela biserică, restul dela stat, cvartir în natură eventual reștit 50 cor. reștit de grădina 20 cor.

2. Păuca. Salar 600 cor. dela biserică. Întregirea salariului dela stat încă nu e re-solvată. Biserica nu se deobligă a plăti ea salariul legal întreg, dacă statul n'ar vota întregirea. Locuință în natură și lemne de foc.

3. Tău. Salar 600 cor. dela biserică. Întregirea dela stat nu e votată. Până la rezolvarea întregirii dela stat biserică nu se deobligă a da salariul legal complet. Lo-cuință în edificiul școlii și reștit de gră-dină 20 cor.

Reflectanții sunt datori să-și înainteze cererile oficiului protopresbiterial în termi-nul deschis și să se prezinte în biserică.

Cei aleși sunt datori a instrua și cânta cu elevii în Dumineci și sărbători în sf. biserică.

Mercurea, 25 Iulie 1916.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al trac-tului Mercurea.

Avr. S. Pecurariu
protopop.

Nr. 443/1916 Prot.

(139) 1-3

Concurs.

Parohia de cl. III. Veseud, din proto-presbiteratul Agnitei, devenind vacantă, pen-tru întregirea ei, în urma ordinului Prea-veneratului Consistor arhidiecezan de la 3 Maiu a. c. Nr. 5082 Bis. se publică din nou concurs cu termen de 30 de zile dela prima lui apariție în „Tel. Rom.”

Venitele sunt cele statorite în coala B. pentru întregirea dela stat.

Cererile de concurs înzestrate cu do-cumentele necesare să se înainteze sub-scrisului.

Concurenții, după prealabila înscuvin-țare a protopresbiterului, să se prezenteze în vre-o Duminecă sau sărbătoare în bise-rica din parohie spre a cânta și cuvânta, eventual a și celebra.

Agnita, în 17 Iulie 1916.

În înțelegere cu comitetul parohial concernent.

Ioachim Muntean
protopop.

Nr. 392/1916.

(136) 1-3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a II-a Gălpuia, protopresbiteratul Unguraș, pe baza rezoluției Preavenera-tului Consistor arhidiecezan din 16 Sep-temvrie 1915 Nr. 9472 Bis. se eschrisce con-curs cu termen de 30 zile dela prima pu-blicare în „Telegraful Român.”

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pen-tru dotațiunea dela stat.

Concurenții, cu drept de a concura la această parohie își vor înainta petițiunile cu documentele recerute la subsemnatul oficiu protopresbiterial în termenul indicat și sunt datori a se prezenta înainte de a-legerea în biserică pentru a cânta respec-tive a celebra și cuvânta, cu prealabila în-cunoștințare la oficiul protopresbiterial.

Oficiul protopresbiterial gr. or. român al Ungurașului, în conțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Fizeș-Sânpetru, (Fuzes-szentgyörgy) 15/28 Iulie 1916.

Pavel Roșca
protopresb.

Nr. 442/1916 Prot.

Nr. 140 1-3.

Concurs.

Parohia de cl. III. Săsaș, protopres-biteratul Agnitei, declarându-se vacantă prin rezoluțiunea Preaveneratului Consistor arhidiecezan dela 3 Maiu a. c. Nr. 5081. B s., pentru întregirea ei se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima lui a-pariție în „Telegraful Român.”

Emolumentele sunt cele statorite în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile de concurs, înzestrate cu do-cumentele necesare, să se înainteze sub-scrisului în termenul sus indicat.

Concurenții, după prealabila înscuvin-țare a protopresbiterului, să se prezenteze în vre-o Duminecă sau sărbătoare în bise-rica din parohie spre a cânta și predica, eventual a și celebra.

Agnita, în 17 Iulie 1916.

În conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Ioachim Muntean
protopop.

Se caută o corespondentă

pentru un birou, exactă în limba română și germană. Cele cunoscătoare și a limbei ma-ghiare sunt preferite. Ofertele însoțite de fo-tografie să se trimită împreună cu atestatele în copie și condițiile de salar la E. V. Feller, Zagreb Jürjevka 31 A. Croația.

A apărut în editura comisiunii admini-strative a tipografiei arhidiecezane:

R. Ruiz Amado:

Secretul succesului

convorbiri teoretice și practice cu tinerii de 15—20 ani, traducere de **Vasile Stan**, profesor la seminarul „Andreian”. Cuprinsul: Succesul și fericirea. Problema succesului. Idei atavice. Zeificarea succesului. Zodia. Periodul fatal. Planul de luptă. Nu fumezi? Încă o țigaretă...? Păhă-relele de beutură. Vorbele obscene. Stea-gul celor șapte voinici. Timpul e aur. Lectura. Jocurile. Sportul. Prietini și Ca-valerism și Donchișotism. Viermele ne-dormit. Orientări. O putere... Nobleța adevărată. Inclinările și destoiniciile. Concurența socială. Capitalul celor des-moșteniți. O obiecțiune și o părere. Che-marea dumnezeiască. Munca. Impărțirea timpului. Statornicia. Impărțește ca să învingeri. Puterea de sus Adaus. Sfaturile unui părinte către fiul său.

După cum se vede din acest cuprins bo-gat, **Secretul succesului** e o contribuție fusemnată la literatura noastră pentru tineret, astăzi destul de săracă.

Se află în depozit spre vânzare la **Li-brăria arhidiecezană din Sibiu**, ex-emplar în broșat (280 pagini format 8°) cu **2 coroane**.

Revanzătorilor se dă un rabat de 20%.

A apărut

în editura Comisiunii administrative a ti-pografiei arhidiecezane

Carte de rugăciune,

în care se cuprind: Rugăciune de dimi-neața; rugăciune sfintei treimi; rugă-ciune către Dumnezeu Fiul; Psalmul „Miluește-mă Dumnezeu”, etc.; rugă-ciunile mesei; Simbolul credinței; rugă-ciune de seară; rugăciune către Dum-nezeu Tatăl; rugăciune către născătoarea de Dumnezeu; rugăciunea sfintei cruci; rugăciune către domnul nostru Iisus Cri-stos și rugăciune la nenorociri și alte necazuri.

Se află în depozit spre vânzare la **Li-brăria arhidiecezană**, și se vinde legată în co-loare roșie și vânătă cu 20 fileri.

Format plăcut, mic, pentru a se putea purta și în buzunar.

Prețifer, profesorilor și învățătorilor, la comanda de cel puțin 50 exemplare, pe lângă achitarea prețului sau expedarea cu rambursă, li se dă 20% rabat.

Este o carte de rugăciune foarte cors-punzătoare nu numai pentru trebuințele sufle-țesti ale ori căru creștin, ci și ca dar la co-pii, precum și pentru ostașii din război, atât după cuprins, cât și după format și exterior.

„Biblioteca Șaguna”

Redactată de Dr. I. Lupaș, Săliște.

Nr. 16—36.

Mângâiați poporul!

Cuvântări bisericesti

de

Dr. Ioan Lupaș

și alți preoți din protopopiatul Săliștei.

Se află de vânzare la **Librăria Arhi-diecezană în Sibiu-Nagyszeben**.

Prețul unui exemplar: Broșat Cor. 2.—, legat cor. 2'60, porto 20 fileri.

„RIUREANA”

însoțire de anticipație și magazin în Șugag.

mezőgazdasági raktár és előlegezési szövetkezet Sugágon.

Convocare.

Onoreții membrii ai însoțirii de anti-ci-pațiuni și magazin „Riureana” se convoacă prin aceasta la

adunarea generală ordinară,

ce se va ținea în 27 August 1916, la orele 2 d. a. în localul însoțirii pe lângă următorul

Program:

1. Raportul direcțiunii și a comitetului de revizie asupra rezultatului de gestiune a anului 1915.
2. Stabilirea bilanțului pe anul 1915.
3. Alegerea a 2 membrii în direcțiune.
4. Alegerea comitetului de suprave-ghiare.
5. Alte eventuale propuneri.

Intrucât la datul de mai sus, nu să vor întruni membrii în numărul recerut de statute, — adunarea se amână pe ziua de 3 Septembrie n. 1916 la orele 2 d. a. când se va ținea conform programei fără considerare la numărul membrilor prezenți.

Șugag, în 6 August 1916.

Octavian Berghezan
director.

George Perian
membru în direcțiune.

Meghívó.

„Riureana” mezőgazdasági raktár és előlegezési szövetkezet t. cz tagjai ezennel egy az egyet helységében 1916 augusztus 27 én d. u. 2 órakor megtartandó

rendes közgyűlésre,

következő

Tárgysorozat

mellet meghívotnak:

1. Az igazgató-ág felügyelő bizottság 1915 év ügymenetéről szóló jelentése.
2. Az 1915 évi számadási mérleg megválasztása.
3. Két igazgatósági tag megválasztása.
4. A felügyelő bizottság megválasztása.
5. Más esetleges javaslatok.

A mennyiben a fent kitéll időben nem gyűlne összeanyi tag, mennyit a szabályrendelet előír, a közgyűlés f. év szeptember hó 3-ára d. u. 2 órára elnapoltatik, a mikor a tárgysorozat szerint, a tagok számára való tekintet nélkül meg fog tartatni.

Sugág, 1916 augusztus 6-án.

Berghezan Oktáv
igazgató.

Perian György
igazgatóági tag.

Contul Bilanț cu 31 Dec. 1915.

Active—Vagyon. Mérlegszamla 1915. évi december hó 31-én. Pasive—Teher

Active—Vagyon.		Mérlegszamla 1915. évi december hó 31-én.		Pasive—Teher	
		K	f		
Casa — Penzkészlet	10,410-51			Capital societar — Alapítoko	13,144-—
Cambii — Váltótárca	36,034-—			Fond de rezervă — Tartalék	
Impremuturi hipotec. — J.-l-zálog kölcsönök	40,237-71			alap	3,134-47
Depuneri proprii — Saját be-tétek	20,797-—			Fond de zădire — Építési alap	498-81
Efecte — Értékpapírok	800-—			Depuneri — Betétek	95,389-04
Debitori — Adosok	694-12			Tantieme neridicate — Fel-nem vett jutalék	145-70
Mobiliar — Felszerelés	140-—			Dividende neridicate — Fel-nem vett osztalék	338-16
Interese transitoare — Átme-neti kamatok	3,520-60	112,653-84		Fond economic — Gazdasági alap	127-49
Perdere — Vesztesség	571-73			Contribuție nesolvită — Adó hátralék	378-40
					113,203-—
					113,203-84

Contul Profit și Perdere.

Spese—Kiadás. Nyereség- és veszteség-számla. Venite—Bevételek

Spese—Kiadás.		Nyereség- és veszteség-számla.		Venite—Bevételek	
		K	f		
Interese la depuneri — Betét kamat	3,733-95			Interese de escont — Váltókamata	3,000-—
Interese de cont-curent — Folyó-számla kamat	1,154-68			Interese la depuneri hip. — Jelzálog-kölcsön kamat	2,885-00
Interese de reescunt — Visszeszám. kam.	1,013-40			Interese după depunerile proprii — Kam. a saját betét után	797-—
Contribuție — Adó	1,045-58			Provizioni — Jutalék	753-—
Contribuție după int. depunerilor — Töke kamat adó	378-40			Perdere — Vesztesség	571-73
Salare — Fizetések	600-—				
Spese de birou — Irodai költségek	412-35				
Chirie — Házbér	100-—				
Amortizări — Leírások	20-—				
		8,508-36			8,508-36

Șugag, la 31 Decembrie 1915. — Sugag, 1915 december 31-én.

Pentru contabilitate: — A könyvelésért.

Octavian Berghezan m. p.,
director executiv — vezérigazgató.

Ioan Albon m. p.,

Sef contabil proenist la „Sebeșana”, a „Sebeșana” cégvezető-főkönyvelője

Direcțiunea: — Az igazgatóság:

George Gros m. n. **Ioan Bogdan** m. p. **Nicolae Cutean** m. p. **George Perian** m. p.
Ioan Avram m. p. **Octavian Berghezan** m. p. **Ioan Bogdan I. Pavel** m. p.

Subsemnatul comitet de revizuire am examinat conturile prezente, aflându-le exacte, și în consonanță cu registrele societății. — Alôrirott felügyelő-bizottság jelen számlákat megvá-gátuk és helyeseknek valamint könyvekkel megegyezőknek találtuk.

Comitetul de revizuire: — A felügyelő bizottság:

Nicolae Bogdan m. p. **Ioan Catalina** m. p. **Damitra Străulea** m. p.
Vasile Bucurescu m. p. **Simeon Zămora** m. p.

A apărut

în editura comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane

Psaltirea bogată

tipărită în zilele Preainălțatului împărat și rege **Francisc Iosif I**, sub îngrijirea și binecuvântarea înalt Preasfințitului Domn **Ioan Meșianu**, arhi-episcop al bisericii ortodoxe române din Transilvania și mitropolit al românilor de religie gr.-or. din Ungaria și Transilvania, cavalier al ordinului Francisc Iosif clasa I și al coroanei de fer clasa II. Proprietar al crucei pentru merite, membru în casa magnaților etc. etc.

Se află în depozit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană** și se vinde legată frumos în piele roșie, fără copcii și ornament aurit, la mijloc cu sfânta cruce, cu 13 cor. scumpindu-se pielea, legată în pânză neagră și la mijloc imprimat o cruce, cu 10 cor. Revanzătorilor se dă rabat 20%. Tipar frumos cu litere latine, de calitate primă, și hârtie fină și trainică.